

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1106

B.A./B.Sc. Semester—III

ECONOMICS (Macro Economics)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Question number 1 is compulsory, answer all the questions in it in up to 5-7 lines. Answer the questions 2 to 5 in up to 5-7 pages.

1. Answer the following (in 5-7 lines) :

- (a) Full Employment
- (b) Supply Price
- (c) Deficit Finance
- (d) Effective Demand
- (e) Deflationary Gap
- (f) Cash Reserve Ratio
- (g) Consumption Function
- (h) Automatic Adjustment
- (i) Secondary Deposits
- (j) Speculative Demand for Money. 10×2=20

Answer the following in 5-7 pages :

2. Discuss the Say's Law of Market in a barter and money economy. What are its implications ?

OR

Show the forward and backward working of a static multiplier. What are the leakages in the working of the multiplier ? 20

3. Critically examine the Hick's Theory of Trade Cycles.

OR

Define marginal efficiency of capital. How it can be determined ? Discuss various factors affecting it. 20

4. Discuss the Keynesian Theory of Liquidity Preference. How it is superior to the Fisher's Quantity Theory of Money ?

OR

- Discuss various functions of a Central Bank. 20
5. What are the major objectives of a Monetary Policy ? How it can be used to curb inflation ?

OR

- Discuss demand pull inflation and cost push inflation. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਲਾਈਨਾਂ ਤੱਕ ਦਿਉ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਪੇਜਾਂ ਤੱਕ ਦਿਉ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ (5-7 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ) :
- (ੳ) ਪੂਰਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
(ਅ) ਆਪੂਰਤੀ ਮੁੱਲ
(ੲ) ਘਾਟਾ ਵਿੱਤ
(ਸ) ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਗ
(ਹ) ਡੀਫਲੇਸ਼ਨਰੀ ਗੈਪ
(ਕ) ਨਕਦ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਨੁਵਾਦ
(ਖ) ਖਪਤ ਕਾਰਜ
(ਗ) ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਵਿਵਸਥਾ
(ਘ) ਸੈਕੰਡਰੀ ਨਿਖੇਪ
(ਙ) ਪੈਸੇ ਲਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਮੰਗ। 10×2=20
- ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਪੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :
2. ਵਿਨਿਮਯ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੇ (Say) ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਨਿਹਿਤਾਰਥ ਕੀ ਹਨ ?

ਜਾਂ

ਇਕ ਸਥਿਰ ਗੁਣਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਦਰਸਾਉ। ਗੁਣਕ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੀਕੇਜ਼ ਹਨ।

20

3. ਵਪਾਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਹਿਕਸ (Hicks) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਸੀਮਾਂਤ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

4. ਤਰਲਤਾ ਅਧਿਮਾਨ ਦੇ ਕੇਨੇਸੀਅਨ (Keynesian) ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਫਿਸ਼ਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮਾਤਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਸਰੇਸ਼ਠ ਹੈ ?

ਜਾਂ

ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

5. ਇੱਕ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ? ਇਹ ਮੁਦਰਾ-ਸਫੀਤੀ ਉਪਰ ਅੰਕੁਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਜਾਂ

ਮੰਗ ਕਰਸ਼ਣ ਸਫੀਤੀ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਕਰਸ਼ਣ ਸਫੀਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

(Hindi Version)

ਸੂਚਨਾ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ, ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ 5-7 ਲਾਇਨੋਂ ਤਕ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 2 ਸੇ 5 ਮੇਂ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ 5-7 ਪ੍ਰੁਠੋਂ ਤਕ ਦੇਂ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਂ (5-7 ਲਾਇਨੋਂ ਮੇਂ) :
- (ਕ) ਪੂਰ੍ਣ ਰੋਜ਼ਗਾਰ
 - (ਖ) ਆਪੂਰ੍ਣਿ ਮੂਲ੍ਯ
 - (ਗ) ਘਾਟਾ ਵਿਜ
 - (ਘ) ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਾਂਗ
 - (ਙ) ਅਪਸ਼੍ਰੀਤਿਕਰ ਗੈਪ (Deflationary Gap)

(च) नकद आरक्षित अनुपात

(छ) खपत कार्य

(ज) स्वतः समायोजन

(झ) माध्यमिक निक्षेप

(ञ) पैसे के लिए काल्पनिक मांग।

10×2=20

निम्नलिखित का उत्तर 5-7 पृष्ठों में दे :

2. विनिमय और धन की अर्थव्यवस्था में से (Say) के बाज़ार कानून की चर्चा करो। इसके निहितार्थ क्या हैं ?

अथवा

एक स्थिर गुणक के आगे और पीछे की कार्यविधि दर्शाइए।

गुणक की कार्यविधि में क्या क्षरण है ?

20

3. व्यापार चक्र के हिक्स (Hicks) के सिद्धांत का आलोचनात्मक परीक्षण करो।

अथवा

पूंजी की सीमांत दक्षता को परिभाषित करो। यह कैसे निर्धारित

किया जाता है ? इसे प्रभावित करने वाले विभिन्न कारकों की

चर्चा करो।

20

4. तरलता अधिमान के केनेशीयन (Keynesian) सिद्धांत की चर्चा करो। यह फिशर के पैसे के मात्रा सिद्धांत से कैसे श्रेष्ठ है ?

अथवा

एक केंद्रीय बैंक के विभिन्न कार्यों की चर्चा करो।

20

5. एक मौद्रिक नीति के मुख्य उद्देश्य क्या हैं ? यह मुद्रास्फीति पर अंकुश लगाने के लिए कैसे प्रयोग किये जाते हैं ?

अथवा

मांग कर्षण स्फीति तथा लागत कर्षण स्फीति की चर्चा करो।

20